

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 18 sierpnia 2009 r.

**Zarząd
Lotos Czechowice S.A.
w Czechowicach-Dziedzicach**

LKA-410-23-03/2009
P/09/108

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Lotos Czechowice S.A. w Czechowicach-Dziedzicach² zwanej dalej Spółką lub Zakładem. Przedmiotem kontroli było zapobieganie przez Spółkę poważnym awariom zagrażającym środowisku w okresie od 2006 r. do dnia 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym przez Zarząd w dniu 21 lipca 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK przekazuje Zarządowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Spółki w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia oceny częściowej i ustalenia kontroli:

1. Zarząd Spółki terminowo realizował obowiązki wynikające z przepisu art. 250 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³ (dalej zwanej POŚ) w zakresie dokonania zgłoszenia zakładu o dużym ryzyku Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej (dalej zwanemu WPSP) oraz przekazania zgłoszenia do wiadomości Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska (dalej zwanemu WIOŚ) (zgłoszenia dokonano w dniu 10 lipca 2002 r.). Również informacje o zmianach stanu substancji

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Do grudnia 2005 r. Spółka funkcjonowała pod nazwą Rafineria Czechowice S.A. Oceny i uwagi dotyczące okresu przed grudniem 2005 r. odnoszą się do spółki Rafineria Czechowice S.A.

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

niebezpiecznych znajdujących się na terenie Zakładu w latach 2004-2009 przekazywane były terminowo. Zgłoszenia dokonywane przez Spółkę były przyjmowane przez WPSP i WIOŚ bez uwag. W marcu 2009 r. Spółka zaprzestała działalności w zakresie dystrybucji i magazynowania paliw, w wyniku czego przestała się zaliczać zakładów dużego ryzyka awarii, o czym powiadomiła WPSP i WIOŚ pismem z dnia 16 kwietnia 2009 r., tj. w okresie miesiąca od przekazania instalacji do przyjmowania, magazynowania, wydawania, dystrybucji i produkcji paliw, do odpłatnego korzystania spółce GRUPA LOTOS S.A. w Gdańsku.

2. W toku kontroli ustalono ponadto, że Spółka:

- a. Nie była objęta decyzją Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP ustalającą grupę zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku, których zlokalizowanie w niedużej odległości od siebie może zwiększyć prawdopodobieństwo wystąpienia awarii przemysłowej lub pogłębić jej skutki.
- b. Sporządziła program szkolenia pracowników odpowiedzialnych za działania na wypadek awarii przemysłowej. Szkoleniami objęto wszystkie osoby przewidziane w planach szkoleń.
- c. Opracowała plan ćwiczeń na wypadek awarii przemysłowej. Łącznie w latach 2006-2009 (I półrocze), Zakładowa Straż Pożarna Spółki brała udział w 78 ćwiczeniach, (w tym udział w ćwiczeniach organizowanych przez PSP). Wyniki przeprowadzonych ćwiczeń były wykorzystywane do analiz i aktualizacji WPOR.
- d. Wprowadziła mechanizm umożliwiający systematyczną analizę zagrożeń awarią przemysłową oraz prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Przeprowadzanie analiz należało do obowiązków Kierownika Działu Prewencji i Ochrony Zakładu do dnia 19 lutego 2007 r., kiedy to Prezes Zarządu Spółki powołał Komisję Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia, a także określił jej zadania oraz sposób dokumentowania jej prac. NIK zwraca uwagę, iż w zarządzeniu powołującym komisję nie określono obligatoryjnej częstotliwości jej posiedzeń.
- e. Posiadała aktualne instrukcje bezpiecznego funkcjonowania instalacji, w której znajduje się substancja niebezpieczna, a także instrukcje sposobu postępowania w razie konieczności dokonania zmian w procesie przemysłowym.
- f. Prowadziła monitoring funkcjonowania instalacji, w której znajduje się substancja niebezpieczna, umożliwiający podejmowanie działań korekcyjnych w przypadku

wystąpienia zjawisk stanowiących odstępstwo od normalnej eksploatacji instalacji. Obowiązek prowadzenia monitoringu został zapisany w Raporcie o bezpieczeństwie, zaś jego prowadzenie było dokumentowane wpisami do Książki Raportów Zmianowych.

- g. Opracowała dokumenty, wymagane przepisami art. 251-253 POŚ, dotyczące zapobiegania poważnym awariom zagrażającym środowisku i tak:
- program zapobiegania poważnym awariom (zwany dalej Programem) sporządzony we wrześniu 2002 r. Program ten był aktualizowany co dwa lata i przedkładany do wiadomości WPSP i WIOŚ,
 - raport o bezpieczeństwie, opracowany z grudnia 2002 r. i zatwierdzony przez Komendanta WPSP w dniu 16.05.2003 r. Raport był aktualizowany w lipcu 2005 r., w związku ze zmianami warunków technicznych (aktualizacja zatwierdzona w dniu 28 lipca 2005 r.) i ponownie w październiku 2006 r. (zmiany warunków technicznych i organizacyjnych związane z włączeniem spółki do Grupy Kapitałowej LOTOS). NIK zwraca uwagę, iż aktualizacja ta nie została przeprowadzona z własnej inicjatywy Spółki, niezwłocznie po zaistnieniu zmian w stanie faktycznym i organizacyjnym Zakładu, lecz była następstwem decyzji administracyjnej Komendanta WPSP z dnia 23 maja 2006 r., który w wyniku przeprowadzonej kontroli, stwierdził zmiany powodujące konieczność aktualizacji Raportu. Aktualizacja została dokonana w terminie uzgodnionym z WPSP i zatwierdzona przez Komendanta WPSP w dniu 1 lutego 2007 r.,
 - wewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy (zwany dalej WPOR), sporządzony w grudniu 2002 r. i przedłożony WPSP oraz WIOŚ w dniu 31 grudnia 2002 r., który w latach 2004-2009 był systematycznie analizowany i aktualizowany. Spółka zapewniła możliwości udziału w przygotowywaniu WPOR pracownikom w szczególności narażonym bezpośrednio na skutki awarii przemysłowej oraz pełniącym funkcję społecznych inspektorów pracy, a także przedstawicielom związków zawodowych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Zarządowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.